

THAMMASAT UNIVERSITY PRESS

การแปลภาษาไทย เป็นภาษาอังกฤษ

Translation: Thai into English

Third Edition

ดร. พิมพันธุ์ เวสสะโกศล

การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

Translation: Thai into English

การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ Translation: Thai into English

Third Edition

รองศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2562

พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล.

การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ.

1. การแปลและการตีความ 2. ภาษาไทย-การแปลเป็นภาษาอังกฤษ

P306

ISBN 978-616-314-467-6

ISBN (E-BOOK) 978-616-314-476-8

ลิขสิทธิ์ของรองศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล
สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 เดือนมีนาคม 2562

จำนวน 2,000 เล่ม

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เมษายน 2562

จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์: อาคารธรรมศาสตร์ 60 ปี ชั้น U1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2223-9232

ศูนย์รังสิต: อาคารโถงบริหาร ชั้น 3 ห้อง 317 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทร. 0-2564-2859-60 โทรสาร 0-2564-2860

<http://www.thammasatpress.tu.ac.th>, e-mail: unipress@tu.ac.th

จัดจำหน่ายโดยบริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้

เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2826-8000 โทรสาร 0-2826-8999

<http://www.se-ed.com>

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แบบปกโดยนายณรงค์ฤทธิ์ สิงห์ทอง

พิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนพฤษภาคม 2555 จำนวน 2,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 เดือนมกราคม 2558 จำนวน 2,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3 เดือนมีนาคม 2562 จำนวน 2,000 เล่ม

ราคาเล่มละ 250.- บาท

คำนำ	(11)
คำขอบคุณ	(13)
ตอนที่ 1 หลักการแปล (Principles of Translation)	1
บทที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการแปล (Basic Concepts in Translation)	3
การแปลคืออะไร? (What is Translation?)	3
งานแปลที่ดีเป็นอย่างไร? (What is a Good/Satisfactory Translation?)	5
คุณสมบัติของนักแปล (Attributes of a Translator)	7
การใช้งานแปล (Uses of Translated Texts)	11
กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	12
บทที่ 2 กระบวนการแปล (Process of Translating)	18
รูปแบบกระบวนการแปล (Models of the Translation Process)	18
1. รูปแบบกระบวนการแปลของ Roger T. Bell (Bell's Model of Translation Process)	19
2. รูปแบบกระบวนการแปลของ Daniel Gile (Gile's Sequential Model of Translation)	23
การใช้กระบวนการแปล (Application of Translation Process)	27
กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	37

บทที่ 3 กลวิธีในการแปล (Translating Strategies)	45
การทับศัพท์ (Transcription or Transliteration)	46
การใช้คำหรือสำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายเหมือนกัน (Equivalence)	51
การใช้คำหรือสำนวนภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียง (Non-equivalence)	52
การใช้การอธิบายเพิ่มเติม (Explanation)	53
การใช้การแปลตรง (Literal Translation)	55
กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	56
ตอนที่ 2 การแปลงานเขียนประเภทต่างๆ (Translating Different Genres)	61
ประเภทของงานเขียน (Writing Genres)	63
บทที่ 4 การเขียนพรรณนาความ (Descriptive Genre)	65
การบรรยายคน สัตว์ สิ่งของ (Description of Person, Animal, Thing)	66
ตัวอย่างที่ 1: การบรรยายที่ไม่มีวรรณกรรม (Non-literary Description)	66
ตัวอย่างที่ 2: การบรรยายเชิงวรรณกรรม (Literary Description)	68
การบรรยายสถานที่ (Description of Place)	70
ตัวอย่างที่ 1: การบรรยายที่ไม่มีวรรณกรรม (Non-literary Description)	70
ตัวอย่างที่ 2: การบรรยายเชิงวรรณกรรม (Literary Description)	72
กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	75

บทที่ 5	การเขียนเล่าเหตุการณ์ (Narrative Genre)	81
ตัวอย่างที่ 1:	การเขียนเล่าเหตุการณ์ที่มีไขว่วรรณกรรม (Non-literary Narration)	82
ตัวอย่างที่ 2:	การเขียนเล่าเหตุการณ์เชิงวรรณกรรม (Literary Narration)	85
	กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	88
บทที่ 6	การเขียนอธิบายความ (Expository Genre)	97
ตัวอย่างที่ 1:	คำแนะนำ (Instruction)	98
ตัวอย่างที่ 2:	คู่มือ (Manual/Instructions)	103
ตัวอย่างที่ 3:	ประกาศ (Announcement)	106
ตัวอย่างที่ 4:	บทความ (Article)	108
ตัวอย่างที่ 5:	รายงานวิจัย (Research Report)	112
	กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	115
บทที่ 7	การเขียนจูงใจ (Persuasive Genre)	127
ตัวอย่างที่ 1:	บทความ (Article)	128
ตัวอย่างที่ 2:	บทโฆษณา (Advertisement)	132
ตัวอย่างที่ 3:	โฆษณาแผ่นพับ (Pamphlet)	135
	กิจกรรมและแบบฝึกหัด (Task and Exercise)	141
แนวคำตอบ		149
บรรณานุกรม		213

คำนำ (Preface)

ในยุคโลกไร้พรมแดน (A world without borders) มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย การแปลนับเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารไม่ถูกจำกัดด้วยความแตกต่างด้านภาษา มนุษย์สามารถรับข้อมูลข่าวสารตลอดจนเรียนรู้วิถีชีวิตของวัฒนธรรมอื่นแม้จะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ปัจจุบันการแปลเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งมีการศึกษาค้นคว้าในเชิงวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งให้สามารถผลิตงานแปลที่มีคุณภาพได้

หนังสือการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเรียบเรียงจากประสบการณ์การเป็นผู้แปล และผู้สอนวิชาการแปลนับสิบปี จึงมีวัตถุประสงค์สำหรับผู้ต้องการศึกษาด้านการแปลทั้งในเชิงทฤษฎีในฐานะที่เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง และฝึกหัดการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในลักษณะที่มีการใช้จริง และประกอบด้วยหลักวิชาการแปลที่จะช่วยให้ผลิตงานแปลที่มีคุณภาพ

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1: หลักการแปล (Principles of Translation)

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการแปลที่สามารถนำมาใช้ในการแปล ได้แก่ (1) แนวคิดพื้นฐานต่างๆ เกี่ยวกับการแปล (2) กระบวนการหรือขั้นตอนที่ใช้ในการแปล (3) กลวิธีที่ใช้ในการแปล ในตอนท้ายของแต่ละบทจะมีกิจกรรมและแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนประเด็นที่ได้ศึกษาในตัวเอง และได้ฝึกใช้หลักการแปลกับงานแปลที่ใช้อยู่จริงในสังคมไทย

ตอนที่ 2: การแปลงานเขียนประเภทต่างๆ (Translating Different Genres)

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาวิธีการแปลสำหรับงานเขียนประเภทต่างๆ ได้แก่ (1) การเขียนพรรณนาความ (descriptive genre) (2) การเขียนเล่าเหตุการณ์ (narrative genre) (3) การเขียนอธิบายความ (expository genre) (4) การเขียนจูงใจ (persuasive genre) ในแต่ละบทผู้เรียนจะได้ศึกษาจากตัวอย่างการแปลงานเขียนแต่ละ

ประเภทซึ่งเป็นงานแปลที่มีอยู่จริง และฝึกแปลอย่างเป็นขั้นตอนด้วยตนเองตามหลักการแปลที่ได้ศึกษาในตอนที่ 1 ในกิจกรรมและแบบฝึกหัดท้ายบท

แนวคำตอบ (Suggested Answer)

มีวัตถุประสงค์สำหรับผู้เรียนตรวจสอบการทำแบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (self-access learning) ในแนวคำตอบจึงมีเพียงเสนอแนะคำตอบสำหรับคำถามท้ายบทเท่านั้น แต่ยังมีคำอธิบายในแต่ละประเด็น เช่นเดียวกับคำอธิบายของผู้สอนสำหรับการเรียนในห้องเรียน (classroom instruction)

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับผู้สนใจการแปล โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการเป็นนักแปลอาชีพ

พิมพ์พันธุ์ เจริญรัก เวสสะโกศล

มกราคม 2553

คำขอบคุณ (Acknowledgements)

ผู้เขียนสำนึกในบุญคุณที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีต่อตนเองเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในฐานะสถาบันการศึกษาที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อีกทั้งยังเป็นสถานที่ทำงานที่ให้ประสบการณ์ไม่เพียงด้านวิชาการ หากยังได้รับประสบการณ์การทำงาน และที่สำคัญยิ่งคือ สอนให้รู้จัก “ความเป็นธรรม” ในการดำรงชีวิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นเปรียบเสมือนดัง “บ่อน้ำบำบัดความกระหายของราษฎร ผู้สมัครแสวงหาความรู้” ดังคำกล่าวรายงานของท่านผู้ประศาสน์การ ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ในวันสถาปนามหาวิทยาลัย

นอกจากนั้น ตำรา *การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ* นี้ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำรา ปี 2552 จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อนุมัติให้ใช้เป็นตำราสำหรับรายวิชา อ.357 การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษอีกด้วย

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ผู้ซึ่งวางรากฐานให้มีชีวิตที่มั่นคงตลอดจนครอบครัวที่ประกอบด้วยสามีและบุตร ผู้เปิดโอกาสให้มีเวลาเรียบเรียงตำราเล่มนี้จนสำเร็จ

มกราคม 2553

ตอนที่
Part

1

หลักการแปล
Principles of Translation

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการแปล (Basic Concepts in Translation)

การแปลคืออะไร?

What is Translation?

การแปลเป็นสิ่งที่มีความหมายในอารยธรรมของมนุษย์ หลักฐานงานแปลชิ้นแรกพบเมื่อ 3,000 ปีก่อนคริสตกาล เป็นการจารึกสองภาษาในยูคอสตาจักรอียิปต์โบราณ (อ้างใน Newmark 1984) ในความเข้าใจของบุคคลทั่วไป การแปลคือการเปลี่ยนภาษาจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ส่วนคำจำกัดความในพจนานุกรมนั้น ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 718) กำหนดไว้ว่า **แปล** ก. ถ่ายความหมายจากภาษาหนึ่งมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง, ทำให้เข้าใจความหมาย *Collins Cobuild English Dictionary* (1977: 1780, 1781) **translate** verb (1) If something that someone has said or written is *translated*, it is said or written again in a different language. **translation** 1. A *translation* is a piece of writing or speech that has been translated from a different language.

นักวิชาการด้านการแปลได้ให้คำจำกัดความของ “การแปล” ดังต่อไปนี้

Nida (1974)

Translating consists in reproducing in the receptor language the closest natural equipment of the source-language message, first in terms of meaning and secondly in terms of style.

Newmark (1984)

Translation is a craft consisting in the attempt to replace a written message and/or statement in one language by the same message and/or statement in another language.

Bell (1991)

Translation is the transformation of a text originally in one language into an equivalent text in a different language retaining, as far as possible, the content of the message and the formal features and functional roles of the original text.

ศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา ปริสฺฐิติ (2533)

การแปล คือ การถ่ายทอดความหมาย โดยการนำเอาความหมายทั้งหมดจากต้นฉบับมาถ่ายทอดให้เป็นบทแปลในอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะต้องรักษาความหมายเดิมไว้แล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับจารีตของภาษานั้นอย่างแท้จริง

รองศาสตราจารย์สัญญา صيب (2536)

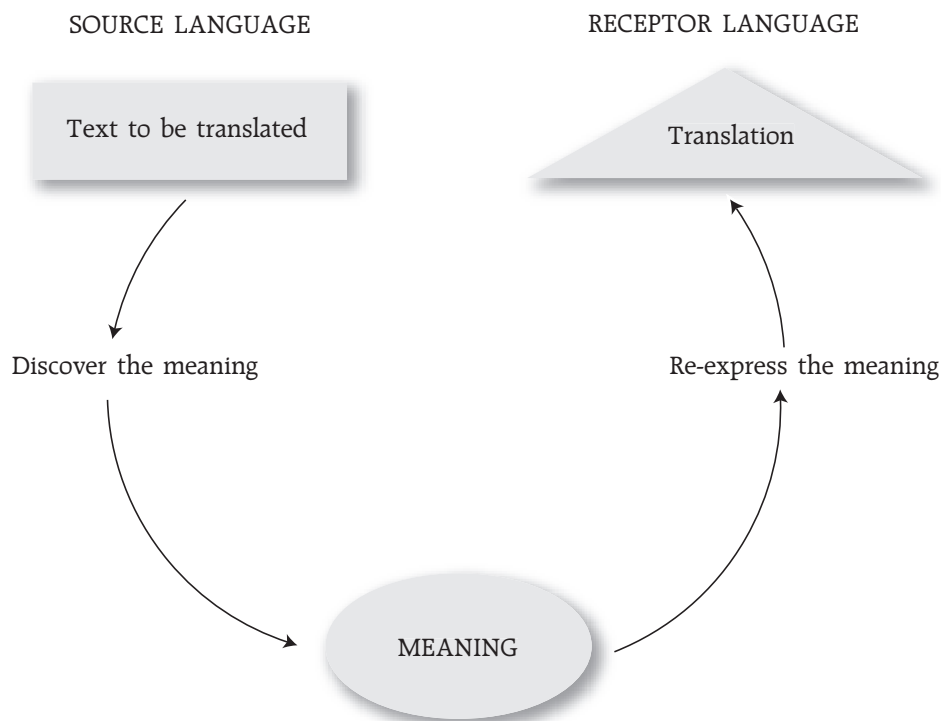
การแปล เป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายและรูปแบบของการเสนอความหมาย

ศาสตราจารย์ ดร. สิทธา พิณภูวดล (2542)

การแปล คือ การถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายในข้อความเดิมไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งความหมายแฝง ซึ่งได้แก่ ความหมายทางวัฒนธรรม ปรัชญา ความคิด ความรู้สึก ฯลฯ

จากคำนิยามของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศพอจะสรุปได้ว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับที่เขียนหรือพูด ด้วยภาษาหนึ่งมาเป็นฉบับแปลซึ่งใช้อีกภาษาหนึ่ง โดยพยายามคงความหมายและรูปแบบของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับ

Larson (1984: 4) ได้แสดงภาพแผนภูมิการแปลดังนี้

ภาพที่ 1 : แผนภูมิการแปล

Figure 1 : Diagram of Translation

งานแปลที่ดีเป็นอย่างไร?

What is a Good/Satisfactory Translation?

ตามคำนิยามของ “การแปล” ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น งานแปลที่ดีย่อมจะต้องสามารถถ่ายทอดความหมายทั้งหมดของต้นฉบับ ความหมายทั้งหมดนั้นหมายถึงเนื้อหา (content) ลักษณะภาษา (formal features) และบทบาท (functional roles) ของข้อความต้นฉบับ ดังที่ Newmark (1988: 192) อธิบายว่า “**A good translation** fulfills its intention; in an informative text, it conveys the facts acceptably; in a vocative text, its success is measurable, at least in theory, and therefore the effectiveness of an advertising agency translator can be shown by results; in an authoritative or an expressive text, form is almost as important as content, there is often a tension between the expressive and the aesthetic function of

language and therefore a merely ‘adequate’ translation may be useful to explain what the text is about, but a good translation has to be ‘distinguished’ and the translator exceptionally sensitive.” จะเห็นได้ว่า Newmark มุ่งเน้นที่จุดมุ่งหมายของต้นฉบับ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดลักษณะของงานแปลที่ดี เช่น ต้นฉบับเป็นงานเขียนที่มุ่งจะให้ข้อมูล (informative) ฉบับแปลก็ต้องนำเสนอข้อมูลต่างๆ ส่วนหากต้นฉบับเป็นบทโฆษณา งานแปลที่ดีก็ต้องมีผลชักจูงผู้อ่านได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ

นอกจากนั้น Newmark (1984: 38-42) ได้กำหนดคุณสมบัติของงานแปลที่ดีไว้ดังนี้

1. A translation must reproduce the words of the original text.
2. A translation must reproduce the idioms of the original text.
3. A translation should read like an original.
4. A translation should read like a translation.
5. A translation should retain the style of the original text.
6. A translation should mirror the style of the translator.
7. A translation should retain the historical stylistic dimension of the original text.
8. A translation should read like a contemporary piece of literature.
9. In a translation, a translator must never add or leave out anything.
10. In a translation, a translator must, if necessary, add or leave out things.

ข้อเขียนของ Newmark ที่ยกมาข้างบนนี้เป็นที่นิยมอ้างอิงกันมากในวงวิชาการแปล จะเห็นได้ว่า Newmark เสนอลักษณะที่ขัดแย้งกันอันเป็นธรรมชาติของงานแปลที่ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าเป็นอย่างไรแน่ เช่นเดียวกับงานต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์ที่มักมีลักษณะหลากหลาย และไม่ถือว่าความแตกต่างเป็นความผิด ในข้อความของ Newmark ข้างต้น ข้อ 1, 2, 3, 5, 7, 9 เน้นว่างานแปลต้องยึดต้นฉบับเปรียบเสมือนการคัดลอกต้นฉบับ ในขณะที่ข้อ 4, 6, 10 ให้โอกาสนักแปลสร้างงานแปลตามที่ตนเห็นเหมาะสม

Newmark (1988: 6) ยังได้กล่าวถึงงานแปลว่าเป็นการทำงาน 4 ระดับด้วยกัน คือ (1) Translation is a science. เนื่องจากเป็นงานเชิงศาสตร์จึงมีการใช้ความรู้ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ทั้งด้านการใช้ภาษาและข้อเท็จจริงที่นำเสนอ (2) Translation is a skill. งานแปลเป็นงานที่ต้องมีทักษะในการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม (3) Translation is an art. งานแปลเป็นงานศิลปะชนิดหนึ่งจึงประกอบด้วย

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (creative) สติปัญญา (intuitive) และแรงบันดาลใจ (inspired)
(4) Translation is a matter of taste. งานแปลเป็นเรื่องรสนิยมจึงแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

ดังนั้นงานแปลที่ดีนั้นจึงไม่เพียงแต่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ถูกต้องตามต้นฉบับเท่านั้น แต่ยังควรนำเสนออรรถรส (flavor) ในการอ่านได้เท่าเทียมกับต้นฉบับอีกด้วย ดังข้อสรุปของ Tytler (อ้างใน Bell, 1991: 11)

I would therefore describe a good translation to be, that in which the merit of the original work is so completely transfused into another language, as to be as distinctly apprehended, and as strongly felt, by a native of the country to which that language belongs, as it is by those who speak the language of the original work.

จากคำจำกัดความของ “งานแปลที่ดี” ข้างต้น Tytler ได้กำหนดกฎ 3 ประการ สำหรับการแปล (general laws of translation) ดังต่อไปนี้

I. That the Translation should give a complete transcript of the ideas of the original work.

II. That the style and manner of writing should be the same character with that of the original.

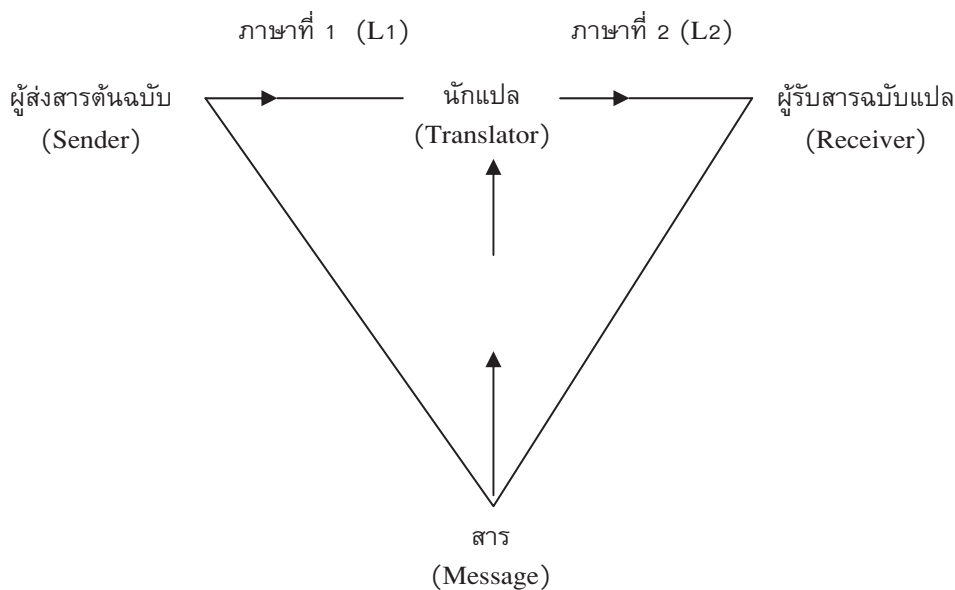
III. That the Translation should have all the case of original composition.

แนวความคิดของ Tytler นักวิชาการแปลยุคแรก จะเห็นได้ว่างานแปลที่ดีนั้นต้องถ่ายทอดทุกด้านของต้นฉบับ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา รูปแบบ หรือลักษณะการเขียน ตลอดจนการเรียบเรียง

คุณสมบัติของนักแปล

Attributes of a Translator

นักแปล (translator) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในการสื่อสารต่างภาษา (a bilingual mediating agent) ทั้งนี้เพราะมีบทบาทในการรับสาร (message) จากต้นฉบับที่ใช้ภาษาหนึ่ง และส่งสารเดิมด้วยอีกภาษาหนึ่ง (ภาพที่ 2) เพราะฉะนั้น Bell (1991: 15) จึงกล่าวว่างานแปลมีลักษณะดังนี้ (1) ประกอบด้วยการใช้ภาษาที่ต่างจากภาษาต้นฉบับ (2) มีเนื้อหาเหมือนต้นฉบับ (3) มุ่งเสนอต่อผู้รับสารที่มีใช้กลุ่มเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับ

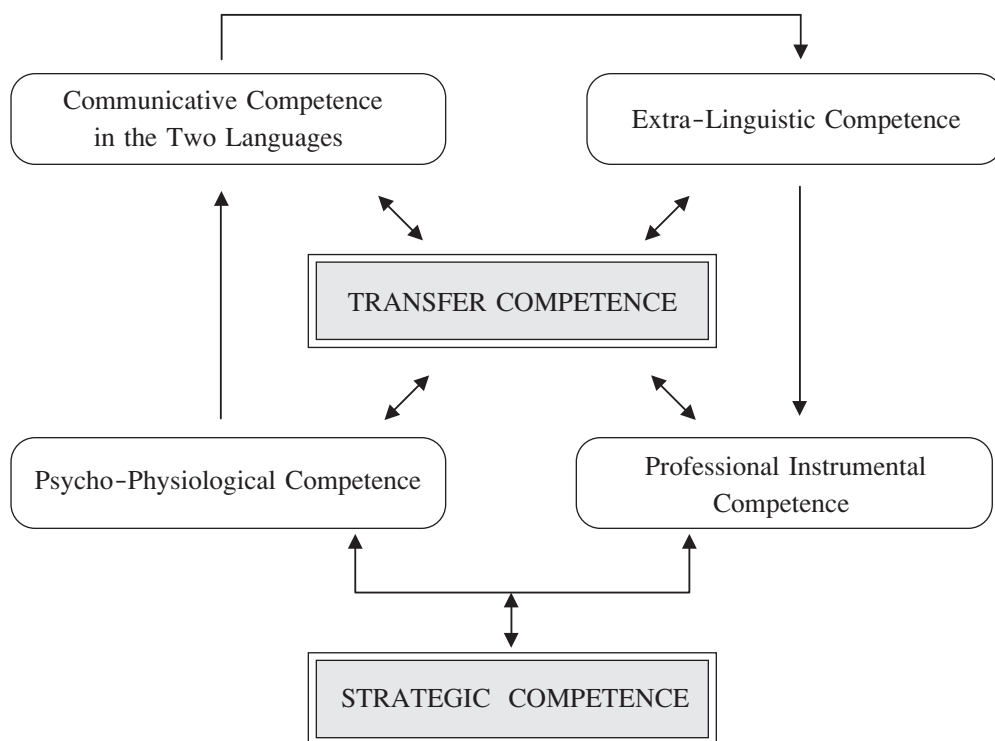
ภาพที่ 2 : นักแปลในฐานะตัวกลางในการสื่อสาร

Figure 2 : Translator as a Bilingual Mediating Agent

Ampara Hurtado (2003) (อ้างใน Ronowicz, 2004: 12) ได้แสดงภาพความสามารถโดยรวมของนักแปล ดังภาพที่ 3 (figure 3)

รูปแบบของ Hurtado มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มีความสามารถในการสื่อสาร 2 ภาษา (communicative competence in the two languages) ซึ่งต้องมีความสามารถทั้งด้านการใช้ภาษา การเชื่อมโยงข้อความ และภาษาศาสตร์เชิงสังคม นักแปลต้องสามารถทั้งเข้าใจภาษาต้นฉบับ และใช้ภาษาฉบับแปลได้
2. มีความสามารถนอกเหนือจากด้านภาษา (extra-linguistic competence) ซึ่งหมายถึงการมีความรู้ทั่วไป (world knowledge) และความรู้เฉพาะด้าน (specialist knowledge)
3. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและเป็นมืออาชีพด้านการแปล (professional instrumental competence) หมายถึง การมีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าหาแหล่งข้อมูลและใช้เทคโนโลยีทันสมัย ตลอดจนมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนักแปล เช่น ตลาดแรงงาน หรือ จริยธรรมนักแปล

ภาพที่ 3 : ความสามารถในการแปล (รูปแบบของ Hurtado)

Figure 3 : Translation Competence (Hurtado's Model)

4. มีความสามารถทางกายภาพและทัศนคติ (psycho-physiological competence) หมายถึง สามารถใช้วิธีต่างๆ ในการอ่านและเขียน มีความสามารถเชิงสติปัญญา ความคิด ความจำ และมีทัศนคติที่เหมาะสม เช่น สนใจค้นหาข้อมูล และมีความมั่นใจในตนเอง

5. มีความสามารถในการถ่ายทอด (transfer competence) เป็นความสามารถที่เชื่อมโยงความสามารถอื่นๆ ทั้งหมดในกระบวนการแปล ซึ่งได้แก่ การเข้าใจเนื้อหา ต้นฉบับจนกระทั่งถ่ายทอดความหมายเดิมด้วยภาษาฉบับแปล

6. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา (strategic competence) หมายถึงวิธีการต่างๆ ที่นักแปลนำมาใช้แก้ปัญหาที่พบในกระบวนการแปล

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาสำรวจคุณสมบัติของนักแปล” (พิมพันธุ์ เวสสะโกศล, 2546: 79-94) ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นจากบุคลากรในวงการแปลในประเทศไทย พบว่าคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักแปล ได้แก่

อันดับที่ 1 : ความสามารถด้านภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล

- ▶ สามารถอ่านเข้าใจภาษาต้นฉบับได้ละเอียดและถูกต้อง
- ▶ สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน
- ▶ รู้ท่วงทำนองการเขียน (style) น้ำเสียง (tone) และระดับภาษา (register) ของต้นฉบับ
- ▶ สามารถเขียนภาษาฉบับแปลได้สละสลวยเป็นธรรมชาติ

อันดับที่ 2 : ความรู้เรื่องต้นฉบับ

- ▶ รู้ศัพท์เฉพาะด้านในภาษาต้นฉบับ
- ▶ มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเรื่องต้นฉบับ
- ▶ มีความรู้ในสาขาวิชาของเรื่องที่แปล

อันดับที่ 3 : ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมในการแปล

- ▶ มีนิสัยชอบศึกษาภาษา
- ▶ มีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์
- ▶ มีความคิดสร้างสรรค์
- ▶ มีความสามารถค้นคว้าหาข้อมูล
- ▶ มีความเป็นศิลปินในการสร้างงานเขียนทั้งดงาม
- ▶ สามารถยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์งานของตน
- ▶ มีความรู้รอบตัว
- ▶ มีความรับผิดชอบต่องาน
- ▶ มีนิสัยรักการอ่าน

อันดับที่ 4 : ความรู้ด้านหลักวิชาการแปล

- ▶ มีความรู้ด้านทฤษฎี/หลักการแปล
- ▶ รู้เทคนิควิธีการแปล
- ▶ มีประสบการณ์ในการทำงานแปล

อันดับที่ 5 : ความรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ภาษาศาสตร์และวรรณคดี

- ▶ มีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
- ▶ มีความรู้ด้านวรรณคดี
- ▶ เคยเรียนวิชาเอกด้านภาษา

การใช้งานแปล

Uses of Translated Texts

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกไร้พรมแดนอันเป็นผลมาจากการติดต่อสื่อสารที่ไม่ถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางภูมิศาสตร์ มนุษย์สามารถเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ จากดินแดนอันห่างไกล อีกทั้งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การแปลถือได้ว่าเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural communication) หรือ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (intercultural communication) ทั้งนี้เพราะงานแปลคือการถ่ายทอดเนื้อหาหรือสารจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การแปลมีบทบาทอย่างมากในโลกของการติดต่อสื่อสาร และบทบาทของงานแปลมิได้จำกัดอยู่เพียงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่มีอยู่แทบทุกด้านในสังคม อาทิเช่น ด้านธุรกิจ ด้านบันเทิง และด้านการศึกษา

ในสังคมไทย การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างชาติไม่ว่าจะเป็นโลกตะวันตกหรือตะวันออก เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาประเทศ การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ หลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทย ด้านธุรกิจการค้าก็ขยายไปสู่การค้าขายระหว่างประเทศ และในทางกลับกันการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทยออกสู่นานาชาติ ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าต่างๆ ก็ทำให้งานแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษมีความต้องการสูงไม่น้อยกว่างานแปลเป็นภาษาไทย

ปัจจุบันการแปลได้พัฒนาไปสู่งานอาชีพแขนงหนึ่งแล้ว Daniel Gile (1995: 21-22) ได้กำหนดลักษณะการแปลอาชีพ (professional translation) ไว้ดังนี้

1. การแปลอาชีพเป็นการบริการประเภทหนึ่ง (service activity) มีบทบาทด้านการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และจำกัดด้วยสภาวะแวดล้อม
2. งานแปลอาชีพมีจุดมุ่งหมายที่ผู้รับสาร (receiver) หมายถึงผู้อ่านหรือผู้ฟังมากกว่าตัวนักแปลเอง หรือผู้ตรวจงานแปล
3. ในงานแปลอาชีพ ผู้รับสารจะสนใจในบทแปลและข้อมูลที่นำเสนอและ/หรือผู้เขียนหรือผู้พูด แต่มีใช้นักแปลหรือกระบวนการแปล
4. งานแปลอาชีพเป็นงานที่ทำตามคำสั่งหรือคำขอ และทำเพื่อเงิน